

EMLÉKEZÉS PATTANTYÚS Á. GÉZÁRA (1885—1956)

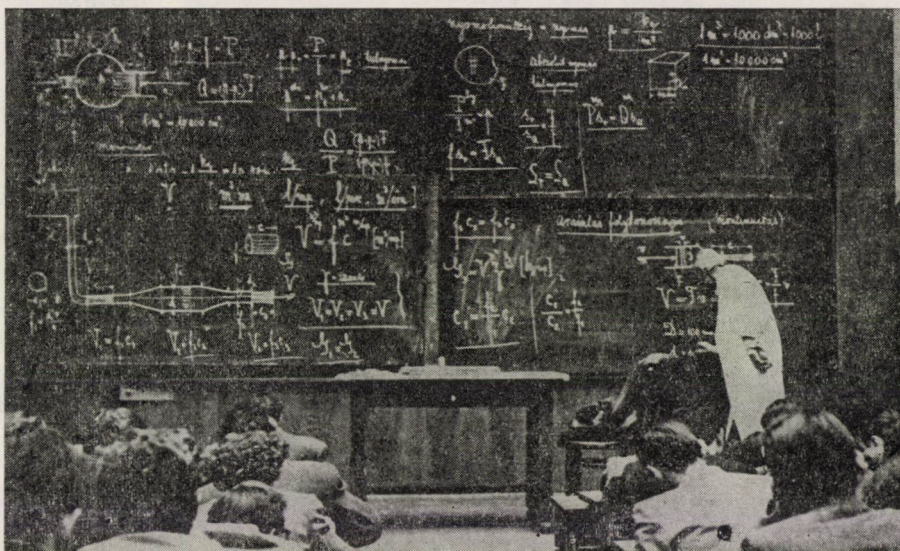
TERPLÁN ZÉNÓ*

A MŰSZ. TUDOMÁNYOK DOKTORA

Elhangzott az MTA Áramlás és Hőtechnikai Gépek és Berendezések, illetve Gép szerkezettani Bizottságainak 1975. december 15-én tartott együttes emlékülésén

1975. december 11-én 90 éve volt annak, hogy PATTANTYÚS Á. Géza Selmechányán megszületett. 1956. szeptember 29-én halt meg Budapesten. Az azóta eltelt csaknem húsz év alatt több emlékezés jelent meg róla, de a rá vonatkozó adatok kiegészítése még mindig nem fejeződött be.

Dr. PATTANTYÚS Á. Géza akadémikus professzor sokoldalú gépészmérnöki oktató-nevelő-kutató, tervező-beruházó-szakértő-feltaláló és társadalmi-közéleti-vezető tevékenységéből leginkább mint műszaki szakíró alkotott maradandót.

PATTANTYÚS professzor irodalmi munkáinak csatolt felsorolása teljesebb minden előző összeállításnál. Az időrendi sorrend pusztá áttekintése szinte életrajzi váz. Ebben az irodalmi összeállításban megtalálhatók könyvei, cikkei, értekezései, akadémiai székfoglalói, szabadalmi, egyetemi, mérnök-továbbképző jegyzetei, a mérnökneveléssel foglalkozó cikkei, főszerkesztői előszavai, tudományos hozzászólásai, szabvány-kidolgozó munkái, interjúi stb.

* Prof. Dr. Terplán Zénó, 3529 Miskolc. Szabadságharc u. 12.

PATTANTYÚS Á. Géza apja orvos volt, az anyai ágon, a PÖSCHL családban bécsi, selmechányai, később budapesti professzorok találhatók. Az öt testvér közül négy fiú, és három a mérnöki pályát választotta. Gépészmérnöki oklevelének 1907-ben történt megszerzése után először ZIPERNOWSKY Károly professzor tanársegéde, majd magánmérnöki pályájával párhuzamosan HERRMANN Miksa professzor mellett tanársegéd, később adjunktus, 1921-től egyetemi magántanár egészen 1930. szeptember 30-i műegyetemi rendes tanári kinevezéséig, amikor megbízták a budapesti műegyetem III. Gépszerkezettani (hidro- és emelőgépek) Tanszékének vezetésével.

1909-ben jelent meg első szakcikke a kohászati hengerjáratok energia-kiegyenlítéséről [1]. E problémákkal foglalkozhatott már fiatal tanársegéd korában [2], részben ezt tanulmányozhatta az USA-ban [3], és e témakört érlelte az 1911-ben elfogadott műszaki egyetemi doktori értekezéssel [4, 5]. E kutatási programot ZIPERNOWSKY professzor jelölte ki számára, amint az az értekezés köszönő soraiból kiderül.

Már ezekben az első cikkekben és az értekezésben megtalálható az az egyéni vizsgálati mód, amely nem jellemző sem volt tanáraira, sem pályatársaira. Ennek a módszernek az alapja: a probléma lehető legegyszerűbb megfogalmazása, a lényeges befolyásoló tényező vagy tényezők megtalálása, és a vizuális, szerkesztő eljárások [30, 34, 84], diagramok [115] előnyben részesítése. Ezt az elektrotechnikai vizsgálatokban bevált módszert terjesztette ki későbbi pályafutása során más tudományágakban (a gépszerkezettanban, emelőgépekben és szállítóberendezésekben, áramlástechnikai gépekben) végzett kutatásaiban. Ez tette írásait annyira közérthetővé és népszerűvé. Ugyanakkor a tárgyalás sosem „sértette” sem a fizikai jelenség szabatos leírását, sem a matematikai eszközök használatát.

Az 1913-ban megjelent daru-cikk [6] jelzi, hogy HERRMANN professzor az emelőgépek oktatásával bízta meg. A háborús évek kihagyása után, 1918-tól további cikkek [7–9] igazolják e témakör folytatását, amelyet 1921-ben „Az elektromos üzemű felvonók és energiakiegyenlítő szerkezetek” c. egyetemi magántanári témakör [11] zár le, ill. „Emelőgépek” címen ekkor jelenik meg az első egyetemi jegyzete [12], amely az e tárgyú cikkei [15, 16] után 1926-ban első tan- és szakkönyvvé [17] volt fejleszhető.

Erre PATTANTYÚS professzor idős korában egy interjúban [154] a következőképpen emlékezett vissza: „Magam is csak egykori kedves professzoromnak, HERRMANN Miksának a nyomdokait követem ilyenkor. Valamikor ő volt a műegyetemen az Emelőgépek c. tárgy tanára. Egyik esztendőben sok munkája miatt másra kellett bíznia az előadásokat, és egyik fiatal munkatársát szemelte ki. Én voltam ez. Nem sokkal később azzal is biztatott, hogy írjam meg a tárgy tankönyvét. Így született meg 1926-ban első tankönyvem. Ennek előszavában HERRMANN professzor meleg szavakkal emlékezett meg arról, hogy milyen jó érzés fiatal tanítványának sikereit látni.”

De idézhetők HERRMANN professzor előszavából [17] a következők is: „... az emelőgépek igen számottevő része, mondhatni zöme ma már villamos hajtású, s ezt a tényt az előadásokban is kellő méltatásra kell juttatni. A tanításnak ezt a részét akkori adjunktusomra: PATTANTYÚS Á. Géza dr.-ra bízom, s várakozásomban nem csalódtam...”

HERRMANN professzor tehát méltányolta PATTANTYÚSNAK azt a képességét, hogy egyaránt uralja a gépszerkezettant és az elektrotechnikát [20–22].

Erre az időszakra jellemző még az az epizód, amelyet Dr. CSONKA Pál professzor írt le az édesapjáról szóló „Egy magyar gyár bölcsőjénél” c. írásában: „... A gépek 1925. január elsején már a kis műhelyben voltak. Ámde, miként ötven évvel korábban a műgyetem gépműhelyében, itt is nehézségek mutatkoztak az erőforrás körül. Ekkor CSONKA János a műgyetem neves professzorához, PATTANTYÚS Á. Gézához fordult tanácsért, aki boldog volt mindig, ha másokon segíteni tudott. PATTANTYÚS professzor azt javasolta, hogy CSONKA építse meg gépeihez a rendes, háromfázisú vezeték-hálózatot, vegyen egy szabványos háromfázisú motort és kösse azt és a gépek motorjait a hálózatba. Azután az egyfázisú városi áram két vezetékét kapcsolja rá a kis műhely háromfázisú vezetékének két drótfára. Nevezze ki a műhely egyik nagyobb motorját „anyamotor”-nak, és mielőtt azt megindítaná, hozza forgásba annak szíjtárcsáját a szíj megrántása által. És elindult az anyamotor. Ezzel 1925. január 22-én CSONKA János 73-dik születésnapján elindult a kis műhely is...”

A HERRMANN professzorral együtt eltöltött éveknek egy másik eredménye is volt. HERRMANN professzor USA-beli tanulmányútja óta a földgázzal, mint energiahordozóval foglalkozott, amelyet előadása a mérnökegyeletben, és „A földgáz termelése, vezetése és értékesítése” c. 1911-ben megjelent mérnökegyeleti közlönybeli cikke is jelez. Az első világháború után ennek jelentősége hazánkban fokozódott. Ekkor kezdett PATTANTYÚS professzor az alföldi gázoskutakkal behatóan foglalkozni, amelynek több ekkortájt megjelent cikk [13, 14, 18, 19, 32, 70], ill. egy 1942-ben megjelent, akadémiai jutalommal díjazott tudományos munka [97] lett az eredménye. A légn nyomásos vízemelőre, vagyis a mammutszivattyúra vonatkozó kutatási eredményeit ma is felhasználják a szakemberek.

A végleges professzori kinevezés előtti időszakra esik még néhány szabadalom (eddig csak az egyik forrást [10] sikerült megtalálni), továbbá a gazdasági világválság, amely PATTANTYÚS Á. Gézát mint egy kis vállalat társtulajdonosát (Esső és Társa) anyagilag is súlyosan érintett. Ez a körülmény — mint később említette — nemcsak anyagilag hozta nehéz helyzetbe, hanem a „sikertelennek” minősített gépészmérnöki munkája még professzori kinevezését is veszélyeztette. Tény, hogy a kinevezés éveket késett, 1930. szeptember 30-án nyerte el nyilvános rendes tanári kinevezését.

PATTANTYÚS professzor a neves BÁNKI Donát professzor örökébe lépett. A tanszék elnevezésével kapcsolatban az „Emelőgépek” tárgykörét illetően teljesen felkészült volt, a hidrogépek közül a gázos kutakkal végzett kutatásai jelentettek számára előtanulmányt. Az időszaki nehézségeire jellemző egy későbbi visszaemlékezése [132]: „...BÁNKI professzor halála után a műegyetemen az ő tanszéke csaknem egy évtizedig betöltetlen maradt, a Hidrogépeket pedig törölték a szigorlati tárgyak sorából. Talán még ennél is nagyobb visszaesést okozott abban az időben a vízgéplaboratórium teljes leállása, és a vízgépészeti gyakorlati oktatás teljes hiánya. Csak a harmincas években sikerült a vízgéplaboratórium fokozatos felújítása és üzembehelyezése után a gépészmérnökhallgatók egyik tagozata részére a gyakorlati oktatás megindítása a Vízérőgépkísérletek című nem kötelező tárgy beiktatásával. Végnélküli viták eredménye volt az is, hogy a Vízgépek előadása ismét a szigorlati tárgyak közé emelkedett.”

A tanári évek kezdetben három irányú tevékenységre irányultak az előadások tartásán és a tanszékvezetésen kívül: egyetemi jegyzetek, mérnöknevelési cikkek írására, továbbá egy mérnöki folyóirat, a Technika főszerkesztői teendőire.

A Vízérőgépek előadásaira készülve 1932 és 1936 között három ragyogóan összeállított egyetemi jegyzet született „Hidrogépek üzemtana és szerkezet-tana” címen [62, 68, 71], amely kb. két évtizeden át alapvető forrás volt a szivattyúkkal-turbinákkal foglalkozó szakemberek és egyetemi hallgatók számára. De közben, ezekben az években az „Általános géptan” c. tantárgy jegyzete [40] és példatára [67], továbbá az „Emelőgépek” c. könyvet kiegészítő „Szállítóberendezések üzemtana és szerkezet-tana” [69, 116, 122] is elkészült. A már méltatott könyv és ezek a kitűnő jegyzetek hosszú időn át megalapozták a gépészmérnökhallgatók szakmai ismereteit.

Szép feladatot teljesített PATTANTYÚS professzor, amikor BÁNKI professzor félbemaradt tankönyvét kiegészítette és kiadta [50]. Az előszóban a következők olvashatók: „Egy évtized múlt el azóta, hogy 1922-ben nagynevű tanárom: BÁNKI Donát halálával a »Hidrogépek« c. műegyetemi előadás II. részét felölelő tankönyvének kiadása az első tíz év megjelenése után félbemaradt. Ennek a csonkán maradt kiadványnak átlapozása közben érlelődött meg az a gondolat, hogy az abban feldolgozott értékes tanulmányi anyagot a műegyetemi hallgatóság részére hozzáférhetővé kell tenni, s azt legalábbis annyira be kell fejezni, hogy az könyv-alakban forgalomba kerülhessen. Amikor azután műegyetemi tanári kinevezésemmel ennek a tárgynak előadása rám hárult, időszakiútvé vált ennek a kérdésnek oly módon való rendezése, hogy a kegyeltséért értékrögzítés helyett valóban értékmentés lehessen.”

Kb. három tanév (1929–32) terméke az a mérnökképzéssel, mérnökneveléssel foglalkozó cikksorozat [25–27, 35–37, 39, 42, 44, 45–49, 52, 54–61], amely zömmel a Technika c. folyóirat mellékletében, a „Mérnöknevelés”-

ben tollából megjelent, s amelynek időtálló részeit ma is sokan idézik. Ez a sorozat éppen a gazdasági világválság éveiben jelent meg. Különös értéke az az optimizmus, amellyel az akkor kilátástalan jövőjű hallgatóit mégis szakmaszeretetre és általános műveltségre nevelte. Elég ha e sok cikk közül a „Több lendületet!” [56] c. rövid írásból idézünk egy gondolatot: „Tanulmányaink, törekvéseink és munkálkodásunk eredményessége is azon fordu meg, vajon hivatásunk teljesítése közben fel tudunk-e emelkedni mindennapi gondjaink rögös-talajáról, legyőzve a nyomasztó gazdasági helyzet és a bizonytalan jövő ránk nehezedő »gravitációját«!” — írta 1930-ban.

1928-ig cikkeinek legtöbbje az *Elektrotechnika* és a *Magyar Mérnök-és Építész-Egylet Közleményében* jelent meg. Ettől kezdve azonban az 50-es évek elejéig elsősorban a *Technika*, majd a *Magyar Technika* c. folyóiratban publikált, amely folyóiratoknak 1928 és 1954 között főszerkesztője volt. Évente egy-két cikke jelent meg, és ő írta az év eleji köszöntőket [31, 41, 45, 53, 63, 72, 75, 86, 89, 95, 101, 103, 107]. A folyóirat jól szerkesztett volt és a két világháború között a mérnökegyleti közlöny mellett a másik, több mérnöki tudományágra kiterjedő publikálási lehetőséget jelentette, a felszabadulás után pedig éveken át az egyetlen átfogó technikai folyóiratot jelentette először a mérnökszakszervezet, majd a MTESZ kiadásában, amelyből fokozatosan a mai helyzetnek megfelelő folyóiratok szakosodtak. A főszerkesztőre nyilván a kényesebb ügyek intézése tartoztak. Gyakran emlegette később PATTANTYÚS professzor, mennyire nehéz helyzetben volt, amikor a még ma is emlékezetes Jendrassik—Schimanek gázturbina-polémia közlésére sor került a *Technika* hasábjain, és amelyet — véleménye szerint — sikerült akkor mindkét fél számára elfogadható szövegezésben közzétennie.

E szerkesztői rátermettségnek köszönhető már ebben az időben több, példamutató könyvismertetése [29, 33, 38, 47, 91], tanulmányértékű hozzászólása [28, 43], továbbá a III. *Magyar Országos Mérnökkongresszus* anyagának sajtó alá rendezése [51], amely munkájára ugyancsak büszke volt élete végéig.

A 30-as évek második felének nagy vállalkozása, hogy az Egyetemi Nyomda felkérésére elvállalta a később annyira híressé vált, kétkötetes „Gépészeti Zsebkönyv” [76] (GZS) főszerkesztői teendőit. A GZS mai átforгатása is bárkit meggyőzhet tartalmának akkori korszerűségéről, tömör stílusról, műszaki nyelvezetének frissességéről. Mindez elsősorban a főszerkesztőt dicséri, aki vette a fáradságot, hogy az eredeti kéziratokat átolvasva, azokat az egységes koncepció érdekében átírja, nyelvezetét és szakszavait egységesítse és szinte minden esetben rövidítsen, vállalva a megbántódások özönét. Mégis azzal a jó érzéssel emlékezett vissza e több éves munkájára, hogy „sok neves magyar gépészmérnököt megtanított a szakíráásra”.

A GZS több fejezetét [77—83] maga PATTANTYÚS professzor írta, és a hasonlóságból arra lehet következtetni, hogy több előző [64, 65, 73, 74], ill. utóbb megjelent cikke [84, 85, 87, 88, 92, 98] a GZS-nek köszönhető.

1938/39-ben a budapesti műegyetem Gépész- és Vegyészmérnöki Karának dékánja, 1939/40-ben a Gépészmérnöki Osztály elnöke volt. Akkoriban az a szokás alakult ki, hogy a professzorok ilyen vezető tisztségeket csak 1—1 tanévre vállaltak. PATTANTYÚS professzor ezt a megbízatását is rendkívül lelkesen látta el. Erre utal, hogy ezekben az években megcsappant szakirodalmi tevékenysége. Vállalta, hogy a kiképzési idő alatt végző gépészmérnökhallgatók rendkívül rossz százalékos arányát lényegesen megnöveli. Ennek érdekében számos intézkedést tervezett a gépészmérnök-képzés ésszerűsítésére. Ha minden elképzelése nem is valósult meg ilyen rövid tisztségi idő alatt, annyit elért, hogy az akkor beiratkozott gépészmérnökhallgatók sokkal nagyobb arányban végeztek az előírt 9 félév alatt, mint a 20-as és a 30-as években [100]. Nagy szolgálatokat tett ezekben az években mint a Műegyetemi Zenekar, ill. a Műegyetemi Sportrepülő Egyesület tanárelnöke.

A háborús években méginkább a munkába menekült. A 40-es évek elején kezdte meg működését a *Mérnök Továbbképző Intézet*. Ebben azonnal vezető szerepet kapott. Ő képviselte a vezető testületben a gépészmérnöki szakmát éppúgy, mint ahogyan ő volt már ekkor a MMÉE gépészeti szakosztályának is a vezetője.

E tisztségei előadások, tanfolyamok szervezését és az elhangzott előadások sajtó alá rendezését jelentették. Úgy is fogalmazható, hogy folytatta azt a munkát, amit a GZS szerkesztésekor elkezdett: előadásra-írásra buzdította kortársait és kereste-felkarolta a fiatalabb tehetségeket. Amíg a Mérnöki Továbbképző Intézetbeli megbízatása tartott (1941—50), mintegy 100 értékes kiadvány jelent meg a gépészeti sorozatban.

A Mérnöki Továbbképző Intézet felkérésének köszönhető, hogy PATTANTYÚS professzor könyvírói munkája folytatódott. Sorban jelentek meg mindhárom oktatott tantárgyából a következő könyvek: 1942-ben az „Áramlástan” [96], 1944-ben „A gépek üzemtana” [105], 1945-ben az általa szerkesztett „Felvonók” [106] és 1949-ben a GRUBER Józseffel közösen írt a „Szárnylapátos vízgépek” [115] című. E könyvek írása közben, ill. a mérnöktovábbképző előadásokra készülve rendkívül értékes cikkeket is közzétett magyar, ill. valamelyik világnyelven [93, 94, 98, 99, 108—110, 114].

A felsorolt könyvek közül az Áramlástan, Gyakorlati áramlástan címen már a Tankönyvkiadó gondozásában további két, átdolgozott kiadást [121, 159] ért meg. Legnagyobb sikert azonban „A gépek üzemtana” c. könyv ért el, amely PATTANTYÚS professzor életében hét [105, 112, 117, 118, 131, 139, 152], majd halála után további hat kiadást [158, 160—164] ért eddig meg (megjegyezve, hogy a 11. kiadástól átdolgozott formában). A hazai gépészeti szakirodalomban egyedülálló csúcs, hogy egy könyv három évtized alatt a 13 kiadás mellett meghaladja a 40 ezres példányszámot. És ebben még nincs is benne az e könyvből készített rövidített két kiadásnak, az „Általános géptan” címűnek [119, 134] példányszáma.

A felszabadulás után PATTANTYÚS professzor fiatalos lendülettel látott hozzá, hogy az általa vezetett tanszék és laboratórium újjáépüljön, majd korszerűsödjön. Érdeklődése egyre inkább az áramlástechnikai gépek és a hazai vízgazdálkodás [102, 110, 123, 142, 153] irányába terjedt ki. Könyv- és szakkcikk-írói munkája mellett technikatörténeti összeállítást írt [111, 149], újabb szabadalma jelent meg egy különleges vízemelő szerkezetéről, a vízemelő kosról [113, 126], részt vett elnökként a turbinaszivattyú szabványának kidolgozásában [120], vezető szerepet vállalt a gépészmérnök-oktatás reformmunkálataiban és a tudományos közéletben.

Az oktatási reformbeli munkáját írásban is fennmaradt néhány vallomása [124, 148, 150, 154], a tudományos közéletbeli szereplését pedig néhány tudományos hozzászólása [125, 127–129, 137, 140, 144–146, 151] jelzi.

Tudományos munkásságát ezekben az években leginkább két akadémiai székfoglalója jellemzi. 1946-ban „Csillapított lengések energetikai jellemzői” címen tartott székfoglalót. Ezt a témakört cikkben is [108] közreadta, ill. más tanulmányainak felhasználásával, kiegészítésével az Akadémiai Kiadó gondozásában, 1952-ben „Gépészeti lengéstan” c. könyvvé [130] érlelte. 1953-ban tartotta második székfoglalóját az „Anyagszállítás légáramban” címen. E témából is több cikket, ill. mérnöktovábbképző jegyzetet írt [133, 135, 136, 138, 141, 143, 155, 156, 157]. Ez azt is jelenti, hogy figyelme — ipari megkeresésre — két tantárgyának határterületére esett olyan időpontban, amikor az eredeti tanszék ketté oszódott, és PATTANTYÚS professzor a Vízgépek Tanszékének vezetését vitte tovább. Még ugyanebben az évben jelent meg a Mérnöki Továbbképző Intézet sorozatában „A vízgépkutatás korszerű feladata” c. „tudományos programadó” füzeté [132], amelyben elemezte a tudományterület oktatásának-kutatásának hazai múltját, és programot adott a jövőre.

E megemlékezésben sokoldalú munkásságából elsősorban szakírói tevékenységét emeltük ki. Ez azonban szorosan összefonódott mindenirányú egyéb tevékenységével. Mindezt a nagyon gazdag munkásságot kiegészítette a nagyszerű humanista ember munkája, aki egyéniségével, szaktudásával, általános műveltségével meghatározója volt hallgatói, munkatársai fejlődésének. Tanszékének létszáma az 50-es évek első felében nagyra duzzadt, volt munkatársai, aspiránsai közül később sokan jutottak el magas oktatói beosztásokig és tudományos fokozatig.

70. születésnapját még látszólag jó egészségben ünnepelhette meg szűkebb családja (második felesége, két felnőtt gyermeke és sok unokája) társaságában, ill. bővebb „családja”: volt és akkori tanszéki munkatársainak népes táborában. Pár hónap múlva, 1956. szeptember 29-én halt meg váratlanul. Erről GILLEMOT László akadémikus professzor — a BME az idő szerinti rektora a következőképpen emlékezett meg: „Mint elsőéves hallgatók, nem tudtuk megítélni PATTANTYÚS Géza addigi tudományos munkásságát és a

mérnöki pályán addig elért sikereit, de a fiatalság helyes ösztönével megéreztek benne a fiatalságot szerető és a fiatalságért lelkesedni tudó embert. Ettől a naptól kezdve 26 éven keresztül személyesen tudtam követni PATTANTYÚS professzor tudományos és tanári pályafutását egészen addig a szomorú pillanatig, amíg néhány nappal ezelőtt éppen nálam egy hivatalos tárgyalás közben érte az a szívroham, amely azután néhány órán belül végzett vele.”

Már életében, de halála után különösen a hazai gépészmérnökök példaképévé vált. Emlékét őrzi a GZS utóda: Pattantyús-féle Gépész- és villamosmérnökök kézikönyvének 11 kötete, a GTE Pattantyús-díja, arcképe egy emlékbélyegen, egyik győri szakközépiskola elnevezése, több azóta megjelent könyv ajánlata, a Műszaki Nagyjaink könyvsorozat 1. kötetébe való besorolás, a műveire való számtalan hivatkozás, műveinek továbbélése. De mindezeknél még többet jelent azoknak a mérnök-nemzedékeknek az emléke, amelyek volt tanítványainak nevezhetik magukat.

A Budapesti Műszaki Egyetem aulájában 1956. október 4-én lezajlott gyászszertartáson a tanítványok nevében búcsúzó SÁLYI István professzor szavait idézve zárjuk e megemlékezést:

„Az emlékezés szárnyain a múltba repülve, most is élesen látom kissé idegesen mozgó szikár alakodat. Látom az élettelen nagy fekete táblát fokozatosan étellel megtöltő, biztos kézzel, művésziiesen felrajzolt ábrákat, a gyöngybetűkkel, gyönyörű rendben felírt képleteket, és tisztán hallom a belső tűztől fűtött, mégis többnyire elfogódott magyarázó szavaidat, a gondolatok torlódó árájában meg-megpihenő beszédedet.

Ebben a keretben jelenik meg előttem a végtelenül szerény professzor egyénisége. Így tanítottál fegyelmezett gondolkodásra, biztos tájékozódásra a természet és az élet rendkívül bonyolult viszonyai között, a lényeges és lényegtelen elválasztására, a rend keresésére, a rend szeretetére.

Írásaid: nagy-nagy gonddal és gyönyörű magyarsággal megírt könyveid, tankönyveid, dolgozataid a gépészeti tudományok szerteágazó, széles területeire kiterjedő tudásodnak gazdag tárházai. Belőlük könnyű volt meríteni, ezek az írások megtanítják a bennük elmélyülőt a tudomány, a mérnöki hivatás tiszteletére és szeretetére.”

Pattantyús Á. Géza irodalmi munkássága*

1. Energiakiegyenlítés reverzáló hengerjáratoknál. — *Elektrotechnika* 2 (1909), 6, 69–75
2. Az elektromosság alkalmazása a vasiparban. — *MMÉE Értesítője* 29 (1910), 43, 455. (Összefoglalás az 1910. nov. 26-i előadásról, amely a MMÉE gépipari, bányászati, gyáripari és elektrotechnikai szakosztályok ülésén hangzott el.)
3. Elektromos üzem az Egyesült Államok legmodernebb acéltelepén. — *Elektrotechnika* 3 (1910), 22, 285–289

* Az irodalmi munkák összeállításához segítséget nyújtottak: JÁLICS Károly, NAGY Géza, SZABÓ Ákos és dr. SZŐKE Béla.

4. Elektromos hengerjáratok üzemének vizsgálata gyorsulások alapján. (A József Műegyetemre benyújtott és elfogadott műszaki egyetemi doktori értekezés.) Pátria Nyomda. Budapest 1911, 60 old.
5. Elektromos hengerjáratok üzemének vizsgálata gyorsulások alapján. — *Elektrotechnika* 5 (1912) 14, 197—200, 15, 218—221, 17, 249—252, 19, 283—287, 20, 302—305
6. A daru-óriások fejlődése az utolsó 25 év alatt. — *MMÉE Közl.* 47 (1913), 28, 492—493
7. Fejezetek az elektrogépek melegedéséről. I. — *Elektrotechnika* 11 (1918), 3, 17—20, 4, 26—30
8. Villamos daruk tervezéséről. — *Elektrotechnika* 11 (1918), 17, 129—135, 18, 137—143, 19, 147—149
9. Egy új fogaskeréktípusról. — *MMÉE Közl.* 52 (1918), 31, 260—264
10. Forgó hengertömb és központosított vezérlés mindennemű dugattyús gépek, főleg explóziós motorok számára. Társzerző: Dr. STEINER Leó okl. közgazdász. (Szabadalom. 1921. márc. 26; 77 721. sz. V/d. 2. oszt.)
11. Elektromos üzemű felvonók és energiakiegyenlítő szerkezetek. (A József Műegyetemen elfogadott műszaki egyetemi magántanári témakör.) Budapest 1921
12. Emelőgépek. (Herrmann Miksa professzor előadásai alapján.) (Műszaki egyetemi jegyzet.) Saját kiadás, Budapest 1921, 151 old.
13. A hajdúszoboszlói gázos gyógyvizet kút technikai értékesítéséről. — *MMÉE Közl.* 60 (1926), 15—16, 87—92
14. A hajdúszoboszlói gázos gyógyvizet kút értékesítésével kapcsolatos műszaki feladatok. Debrecen. T. I. Tudományos Társaság. 1926, 23—29
15. Fejezetek az elektrogépek melegedéséről. II. (A melegétszármasztatás tényezőinek meghatározása több test kölcsönös hőcseréjének figyelembevételével.) — *Technika* 8 (1927), 7, 198—205, 8, 239—245, 9, 278—287
16. Kocsira szerelt forgódaru keréknyomásainak grafikus meghatározása. — *Technika* 8 (1927), 10, 309—314
17. *Emelőgépek* üzemtana és szerkezetana, a villamos üzem különös méltatásával. Németh. J. kiadása. Budapest 1927, 495 old. (307 ábra). (Ismeretetés ROSTÁSY I.-tól. — *Technika* 8 (1927), 8, 224—225; VÉRTÉSSY K.-tól. — *MMÉE Közl.* 62 (1928), 7—8, 51)
18. Az alföldi gázoskutak energiagazdasági jelentőségéről. — *Technika* 9 (1928), 1, 12—14
19. Gázos kutak dinamikájáról. — *Technika.* 9 (1928), 1, 27—36
20. Lengő keresztartók a szabadvezetékek támszerkezetein. — *Technika* 9 (1928), 6, 239—241
21. A fázisszög kiszámítása két wattmérő adataiból. — *Technika.* 9 (1928), 7, 289—290
22. A kölcsönös melegétszármasztatásról. — *Elektrotechnika* 21 (1928), 13—14, 123—127
23. A „Technikai fejlődésünk története” c. könyv „Emelőgépek” fejezete. *MMÉE* kiadása. Budapest 1928, 856—863
24. A „Technikai lexikon” (szerk. Győző A.) „Emelőgépek és szállítóberendezések” címszavai. Győző A. kiadása. Budapest 1928, 301—306
25. A gépészmérnök hivatásáról. — *Technika* 10 (1929), 1, 1—2
26. A technika kultúrtörténeti jelentőségéről. — *Technika.* 10 (1929), 3, 71—73
27. A technika szerepe mindennapi életünkben. — *Technika* 10 (1929), 5, 135—137
28. Hozzászólás Kerégyártó Gy. „A fémrudak csavarása” c. cikkéhez. — *MMÉE Közl. Havi Füzetek.* 6 (1929), 5—6, 92—95
29. Könyvismertetés Stasney Albert „A rajzolás elemei” és „Vázolás minta nélkül” c. műveiről. — *Technika.* 10 (1929), 8—9, 253
30. Jellegzetes lengési feladatok grafikus tárgyalása. — *Technika* 10 (1929), 10, 268—274
31. A „Technika” első évtizede. — *Technika* 11 (1930), 1, 32—33
32. A hajdúszoboszlói földgáz mint energiaforrás. — *Technika* 11 (1930), 2—3, 53—58
33. Könyvismertetés Romsauer Lajos „Ábrázoló geometria. I.” c. könyvéről. — *Technika* 11 (1930), 2—3, 111
34. Grafikus módszerek a felmelegedés és a lehűlés szabatosabb meghatározására. — *Technika* 11 (1930), 4, 135—145
35. Magyar mérnöknevelés. — *Technika* 11 (1930), 7, mell., 59—61
36. Nemzeti erőforrásaink. — *Technika* 11 (1930), 8, mell., 66—68
37. Arany középút. — *Technika* 11 (1930), 9, 81
38. Könyvismertetés Frölich „Handbuch für industrielle Werkleitung” c. könyvéről. — *Technika* 11 (1930), 9, 285—286
39. Kenyér és hivatás. — *Technika* 11 (1930), 10, mell., 93
40. Általános géptan. (Műszaki egyetemi jegyzet.) Saját kiadás. Budapest 1930, 234 old.
41. Olvasóinkhoz. — *Technika* 12 (1931), 1—2, 1
42. Tanszabadság. — *Technika* 12 (1931), 3—4, mell., 17—18

43. Mérnökgresszusi határozat Pattantyús Á. Géza javaslataira. — *Technika* 12 (1931) 3–4, 113
44. Technische Pedagogik. — *Technika* 12 (1931), 5. mell., 37
45. An unsere Leser — Olvasóinkhoz. — *Technika* 12 (1931), 5, 125–126
46. Fiainkhoz. — *Technika* 12 (1931), 6. mell., 49
47. Könyvismertetés Lósy-Schmidt Ede „Hatvani István élete és művei 1718–86. I. r.” c. művéről. — *Technika* 12 (1931), 6. mell., 50
48. A mérnöknevelés Franciaországban. — *Technika* 12 (1931), 7. mell., 53–54
49. A magyar mérnök látóköre. — *Technika* 12 (1931), 9. mell. 61
50. Dugattyús szivattyúk és kompresszorok gépszerkezetana. Társ szerző: BÁNKI Donát. Németh J. kiadása, Budapest 1932, 163 old. (Ismertetés EÖRI FINTOR Z.-től. — *MMÉE Közl.* 67 (1933), 1–2, 10–11.)
51. Szerkesztés. Az 1931. évi Magyar Országos Mérnökgresszus iratai. Bp. M. K. József Műegyetem. 1932. 280. old. (A III. Magyar Országos Mérnökgresszus anyaga.)
52. A mérnökök nevelése és továbbképzése. — Az 1931. évi Magyar Országos Mérnökgresszus iratai. M. K. József Műegyetem, Budapest 1932, 57–62.
53. Olvasóinkhoz. — *Technika* 13 (1932), 1–3. 1
54. A mérnöknevelés alapelvei. — *Technika* 13 (1932), 1–3. mell., 1–3
55. Doktori cím a soproni főiskolán. — *Technika* 13 (1932), 1–3. mell., 1
56. Több lendület! — *Technika* 13 (1932), 5. mell., 21
57. Ép testben ép lélek. — *Technika* 13 (1932), 6. mell., 27
58. Hogyan tanuljunk a Műegyetemen? — *Technika* 13 (1932), 6. mell., 27
59. Az új tanév küszöbén. — *Technika* 13 (1932), 6. mell., 27
60. Dolgozz felelősséggel. — *Technika* 13 (1932), 10. mell., 39
61. A mérnöknevelés és technikai érzék. — *MMÉE Közl.* 66 (1932), 35–36, 193–198
62. Hidrogépek üzemtana és szerkezetana. III. rész. (Turbinaszivattyúk szerkesztése.) (Műszaki egyetemi jegyzet.) Saját kiadás. Budapest 1932, 163 old. (Ismertetés FÉNYES K.-től. — *MMÉE Közl.* 67 (1933), 23–24. 147.)
63. Olvasóinkhoz! — *Technika* 14 (1933), 1–2, 1
64. Változó sebességű folyadéksugár reakciója és munkája. — *Technika* 14 (1933), 5–6, 72–80
65. Windkessel an Kolbenpumpen. Wirkungsweise und Berechnung. Nach einem Forschungsbericht von G. A. PATTANTYÚS, Budapest. (Closterhalfen, A. kivonata.) — *VDI-Z.* 77 (1933), 42, 1143–1146
66. „Az otthon és gazdasága” c. könyv „Energia ellátás”, „Villamos energia”, „Villamos energia termelése” és „Központi telepek és közművek” c. fejezetei. Természettudományi Társulat kiadása. (Szerk. Gombócz E.), Budapest 1933, 298–314, 331–340, 353–359 és 359–376
67. Általános géptani példatár. (Műszaki egyetemi jegyzet.) Saját kiadás. Budapest 1933, 50 old.
68. Hidrogépek üzemtana és szerkezetana. I. rész. (A víz vezetése és elosztása: csövek és csőhálózatok.) (Műszaki egyetemi jegyzet.) Saját kiadás. Budapest 1934, 132 old. (Ismertetés MÁTYUS S.-től. — *Technika* 16 (1935), 5, 74; Kováts Á.-től. — *MMÉE Közl.* 69 (1935), 45–46, 318.)
69. Szállítóberendezések üzemtana és szerkezetana. I. kiad. (Műszaki egyetemi jegyzet.) Saját kiadás. Budapest 1934. (Ismertetés VANKÓ R.-től. — *Technika* 15 (1934), 3, 53.)
70. A gázos kutak üzemi jellemzői. — *Bányászati és Kohászati Lapok* 68 (1936), 12, 209–216, 15–16, 253–261
71. Hidrogépek üzemtana és szerkezetana. II. rész. (Turbinák és turbószivattyúk elmélete.) (Műszaki egyetemi jegyzet.) Saját kiadás. Budapest 1936, 200 old.
72. 1936. — *Technika* 17 (1936), 1, 1
73. A végnélküli lánc hidrosztatikai analógiája. — *Technika* 17 (1936), 4, 62
74. A légüst szerepe dugattyús szivattyú üzemében. — *Bányászati és Kohászati Lapok* 69 (1936), 6, 121–127, 7, 148, 154, 8, 169–179
75. Beköszöntő. — *Technika* 18 (1937), 1, 1
76. Főszerkesztés. Gépészeti zsebkönyv. I–II. Egyetemi nyomda. Budapest 1937. I. k. 1567 old.; II. k. 1560 old. (Az *MMÉE* ezüstéremmel tüntette ki.) (Ismertetés QUIRIN L.-től. — *Bányászati és Kohászati Lapok* 70 (1937), 11, 213–214, N. S.-től. — *Technika* 18 (1937), 4, 108.)
77. Számológépek. Társ szerző: THAMM István. I. k. 117–135
78. Gyakorlati áramlástan. I. k. 411–452
79. Gépek üzemtana. I. k. 873–924
80. Forgattyús hajtóművek. I. k. 1110–1123
81. Szivattyúk. Társ szerző: BÁNFI György. I. k., 1344–1389
82. Felvonók. I. k., 1470–1493

83. Lengővályúk és rázócsatornák. I. k., 1520—1528
84. Bütökös tárcsás hajtóművek mozgástörvényei. — *Technika* 19 (1938), 4,
85. Munkagépek hatásának üzemtani feltétele. — *Technika* 19 (1938), 6, 187—193
86. A *Technika* XX. évfolyama. — *Technika* 20 (1939), 1, 1
87. Az anyag-szállítás üzemtana. — *Technika* 20 (1939), 10, 369—377
88. Rugós kioldású fogókészülék. — *Bányászati és Kohászati Lapok* 72 (1939), 13, 309—313
89. A *Technika* második évtizede. — *Technika* 21 (1940), 1, 1
90. Lektor a Lechner Egon „Géprajz rövid foglalata” c. könyvnek. Bp. Magyar Szabványügyi Iroda. 1941, 162 old.
91. Könyvismertetés Tettamanti Jenő „Nagynyomású centrifugális szivattyúk és bányavízmentesítő telepek” c. könyvéről. — *MMÉE Közl.* 75 (1941), 17—18, 79
92. A gépcsoport üzemeről. — *Technika* 22 (1941), 3, 89—94
93. A vízemelő-kos üzemeről. — *Technika* 32 (1941), 5, 173—179
94. Korszerű belvív-átemelőművek. — *Öntözésügyi Közl.* 3 (1941), 2, 243—254
95. 1942. — *Technika* 23 (1942), 1, 1
96. Áramlástan. 1. kiad. Bp. Mérnöki Továbbképző Intézet kiadása. 1942. 160 old. (Ismertetés ABODY E.-től. — *Technika* 24 (1943), 6, 351—352; TETTAMANTI J.-től. — *MMÉE Közl.* 77 (1943), 6, 45—46.)
97. Vízszolgáltatás mélykutakból tekintettel az Alföld ivóvíz ellátására. A légnyomásos vízemelő (mammutszivattyú) üzemtana. (Díjazott pályamunka.) Magyar Tudományos Akadémia kiadása. Budapest 1942, 56 old. (Ismertetés ismeretlen szerzőtől. — *Technika* 23 (1942), 8, 334.)
98. A vízerőgép lapátterhelése. — *Technika* 23 (1942), 6, 193—196
99. A víz lehűlése szabadon álló medencében. — *Technika* 23 (1942), 8, 279—285
100. Hozzászólás Kelemen M. „A magyar felsőoktatási kongresszus és tanulságai, a gépészmérnök-képzés új irányai” c. előadásához. — *MMÉE „Értekezések—Beszámolók”* (1942), VIII. füzet, 75—77
101. 1943. — *Technika* 24 (1943), 1, 1
102. Vízerőgép-kísérlet a vízgazdálkodás szolgálatában. — Tisza—Dunavölgyi Társulat Közp. Biz. kiadványa. 2 (1943), 1, 13—24 + 8 ábra
103. Beköszöntő a 25. évfolyam küszöbén. — *Technika* 25 (1944), 1, 1
104. Herrmann Miksa. — *Technika* 25 (1944), 5, 203—204
105. A gépek üzemtana. 1. kiad. Bp. Mérnöki Továbbképző Intézet kiadása. 1944. 462 old. (Ismertetés HERCZEG J.-től angolul. — *Műegyetemi Közlemények* 1 (1947), 1, 88—89.)
106. Felvonók. (Szerkesztője és „A felvonó erőtana és üzemtana” rész szerzője. Bp. Mérnöki Továbbképző Intézet kiadása. 1945. 244 old. (Ismertetés EÖRI FINTOR Z.-től. — *Technika* 26 (1945) T. 246. sz. 61, TERPLÁN Z.-től angolul. — *Műegyetemi Közlemények* 1 (1947), 2, 187.)
107. Főszerkesztői bevezető. — *Magyar Technika* 1 (1946), 1, 1
108. Csillapított lengések energetikai jellemzői. — *Magyar Technika* 1 (1946), 4, 125—129. (1-ső, 1946-beli akadémikus székfoglaló beszéd anyaga.)
109. Oscillations of Water Level in Surge Tanks or Break Pressure Reservoirs of Water Power Plants. — *Műegyetemi Közlemények* 1 (1947), 1, 42—69. (Magyar nyelvű összefoglalóval „A víztükör lengései vízerőmű aknás-ki egyenlítő medencéjében” címen.)
110. Vízerőgép-kísérleti laboratórium. — *Vízügyi Közlemények* 2 (1948), 1, 13—24
111. Magyarország technikai fejlődésének évszázada. — *Magyar Technika* 3 (1948), 3, 7—8
112. A gépek üzemtana. 2. kiad. Mérnöki Továbbképző Intézet kiadása. Budapest 1948, 462 old. (Ismertetés TERPLÁN Z.-től. — *Gép.* 2 (1950), 9, 408—409.)
113. Öntöző-kos. Társzerző: MAZALÁN Pál. (Szabadalom. 138 300. sz. 1948.)
114. Approximative Design of the Characteristic Curve of Axialflow (Propeller) Pumps from the Velocity Diagram. — *Műegyetemi Közlemények* 3 (1949), 1, 51—57. (Magyar nyelvű összefoglalóval „A szárnylapátos szivattyú jelleggörbéjének közelítő szerkesztése a sebességi háromszögekben” címen.)
115. Szárnylapátos vízgépek. Társzerző: GRUBER József. Mérnöki Továbbképző Intézet kiadása. Budapest 1949, 95 old.
116. Szállítóberendezések. 2. változatlan kiad. (Műszaki egyetemi jegyzet.) MEFESZ kiadása. Budapest 1949, 106 old.
117. A gépek üzemtana. 3. kiad. Tudományos Könyvkiadó, Budapest 1950, 462 old.
118. A gépek üzemtana. 4. kiad. Tankönyvkiadó. Budapest 1950, 462 old.
119. Általános géptan. 1. kiad. Tankönyvkiadó. Budapest 1950, 212 old.
120. Elnöke az MSZ 269 „Turbinaszivattyú vizsgálata és átvétele” c. szabvány szakbizottságának. Budapest. 1950—51
121. Gyakorlati áramlástan. (Áramlástan 2. kiad.-sa.) Tankönyvkiadó. Budapest 1951, 280 old.

122. Szállítóberendezések. 3. változatlan kiad. Állami Műszaki Főiskola kiadása, Budapest 1951, 171 old.
123. Áramlástanai tudnivalók a cukorgyártásban. Mérnöki Továbbképző Intézet kiadása. Budapest 1951, 70 old.
124. A műszaki káderképzés és a mérnöktovábbképzés. — *Magyar Technika* 7 (1952), 7—8, 380—381
125. Hozzászólás MOSONYI E. „A dunai vízerőhasznosítás hidrológiájához” c. előadásához. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 2 (1952), 4, 522—523
126. Wirkungsweise und Berechnung des Stoßhebers (Hydraulischen Widders). Társszerző: TERPLÁN ZÉNÓ. — *Acta Techn. Hung.* 5 (1952), 4, 463—488.
127. Hozzászólás RÁZSÓ I. „Adatok a traktor dinamikájához” c. előadásához. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 4 (1952), 2, 31—34
128. Hozzászólás NÉMETH E. „Az öntözővíz mérésére szolgáló korszerű berendezések, különös tekintettel a Venturi-csatornákra” c. előadásához. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 5 (1952), 4, 20—22
129. Hozzászólás MOSONYI E. „Eljárás a hidraulikai felületi érdesség meghatározásához” c. előadásához. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 5 (1952), 4, 94—95
130. Gépészeti lengéstan. (Lengési folyamatok a műszaki gyakorlatban.) Akadémiai Kiadó. Budapest 1952, 264 old. (Ismertetés VÖRÖS I.-től. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 8 (1953), 3—4, 670—671.)
131. A gépek üzemtana. 5. kiad. Tankönyvkiadó, Budapest 1953, 462 old.
132. A vízgépkiputatás korszerű feladatai. Mérnöki Továbbképző Intézet kiadása. Budapest 1953, 48 old.
133. Anyagszállítás légáramban. Mérnöki Továbbképző Intézet kiadása. Budapest 1953, 98 old. (2-dik, 1953-beli akadémikusi székfoglaló beszéd bővített anyaga.)
134. Általános géptan. 2. kiad. Tankönyvkiadó. Budapest 1953, 212 old.
135. Áramlás betoncsatornában. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 8 (1953), 3—4, 455—469
136. Nyugvó folyadék munkaképessége gravitációs erőterben. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 9 (1953), 1—4, 407—414
137. Hozzászólás MOSONYI E. „A méretarány szerepe a kisminta-kísérleteknél” c. előadásához. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 10 (1953), 3—4, 396—397
138. Dvizenije potoka v betonah kanalah. (Áramlás betoncsatornában.) — *Acta Techn. Hung.* 6 (1953), 3—4, 331—350
139. A gépek üzemtana. 6. kiad. Tankönyvkiadó Budapest 1954, 462 old.
140. Vízgépíparunk mai és távolabbi feladatairól. (Szluca Emil beszélgetése Pattantyús Á. Géza Kossuth-díjas akadémikussal.) — *Szabad Nép.* 12 (1954), ápr. 1. sz.
141. Pneumatic Conveying. — *Acta Techn. Hung.* 8 (1954), 1—2, 129—177
142. A helvízáttemelő és öntözőtelepek szivattyúinak fejlődése. Társszerző: TRENKA Ernő. — *Vízügyi Közlemények* 36 (1954), 4, 467—482
143. Anyagszállítás légáramban. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 13 (1954), 1—4, 59—84
144. Hozzászólás MOSONYI E. „Országos Vizgazdálkodási Keretterv” c. tanulmányához. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 14 (1954), 4, 417—418
145. Hozzászólás PAP J. „Vízterőink hasznosítása és víziutaink fejlesztése” c. cikkéhez. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 14 (1954), 4, 494
146. Hozzászólás HORVÁTH J. „A fizikai mennyiségek mértékrendszerei az oktatásban” c. cikkéhez. — *Felsőoktatási Szemle* 3 (1954), 9, 413—415
147. Lektor a Dr. h. c. Schimanek Emil „Bánki Donát tudományos munkássága és alkotásai” c. könyvének. Akadémiai Kiadó Budapest 1954, 168 old.
148. A gépészmérnök-képzés szakosításáról. (Hozzászólás STROMMER Gy. cikkéhez.) — *Felsőoktatási Szemle* 4 (1955), 3, 136—137
149. A gépészeti tudomány tíz éve. Társszerző: RÁZSÓ Imre. Részlet „A magyar tudomány tíz éve” c. könyvből. Akadémiai Kiadó, Budapest 1955, 311—314
150. A jövő mérnökeinek neveléséről. — *Esti Budapest* 4 (1955), okt. 21. sz.
151. Hozzászólás HEVESI Gy. „Osztálytitkári beszámoló”-jához. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 17 (1955), 1—2, 34—35
152. A gépek üzemtana. 7. kiad. Tankönyvkiadó. Budapest 1956, 462 old.
153. Növeljük vízgépíparunk teljesítőképességét. — *Szabad Nép* 14 (1956), máj. 13. sz.
154. L. E.: Beszélgetés Pattantyús Á. Géza professzorral, hogyan segíti elő munkatársainak fejlődését. — *Felsőoktatási Szemle* 4 (1955), 1, 33—36
155. Anyagszállítás légáramban. Mérnöki Továbbképző Intézet kiadása. Budapest 1956, 98. old.
156. Pneumatikus szállítás. — *Magyar Energiagazdaság.* 9 (1956), 11—12, 444—453

157. Maximum Liquid Yield of Vertical Pipes with Gaseous Liquid. Társszerzők: NÉMETH Árpád, SZABÓ Ákos és GAÁL József. — *Acta Techn. Hung.* 22 (1958), 1—2, 101—119
158. A gépek üzemtana. 8. kiad. Tankönyvkiadó Budapest 1958, 462 old.
159. Gyakorlati áramlástan. 3. átdolg. kiad. Tankönyvkiadó. Budapest 1959, 444 old.
160. A gépek üzemtana. 9. kissé bőv. kiad. Tankönyvkiadó. Budapest 1960, 474 old. (Ismeretetés TERPLÁN Z.-tól. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 29 (1961), 1—4, 423—424; SZEBENYI O.-tól. — *Gép* 13 (1961), 8, 310.)
161. A gépek üzemtana. 10. kiad. Tankönyvkiadó. Budapest 1963, 474 old.
162. A gépek üzemtana. 11. átd. kiad. Tankönyvkiadó, Budapest 1964. (Ismeretetés TAKÁCS L.-tól. — *Felsőoktatási Szemle* 14 (1965), 7—8, 518—519; BOCÁTI D.-tól. — *Gép* 17 (1965), 7, 284; FÁY Cs.-tól. — *Gépgyártástechnológia* 5 (1965), 5, 240.)
163. A gépek üzemtana. 12. kiad. Tankönyvkiadó. Budapest 1966, 590 old.
164. A gépek üzemtana. 13. kiad. Tankönyvkiadó. Budapest 1973, 590 old.
165. Előszó SVÁB János „Emelőgépek” c. műszaki egyetemi jegyzetéhez. MTESZ. Budapest 1949, 1—300
166. Előszó TERPLÁN Zénó „A műszaki mérések elemei” c. műszaki egyetemi jegyzetéhez. Nehézipari Műszaki Egyetem kiadása. Miskolc 1950, 1—115
167. Hozzászólás „A műszaki tudománytörténeti vitauilésen”. — *Magyar Tudomány* 62 (1955), 509, 131—132
168. Szakmai lektora a Csudakov: Gépipari enciklopédia. 12. k. (VIII. Szivattyúk) c. könyvrészletnek. Nehézipari Könyv- és Folyóiratkiadó. Budapest 1955, 350—433
169. Vízérgépek (csak szigorló gépészmérnök-hallgatók részére). Dr. PATTANTYÚS Á. Géza professzor előadásai alapján összeállította: PÁPAI László, RÉTHY Miklós és SELMECZI Vilmos. (Műszaki egyetemi jegyzet.) BME. Budapest 1950, 1—95

Források

- PATTANTYÚS Á. Géza: Szakirodalmi működésem (szak-előadások, értekezések és tankönyvek 1948-ig). (Saját kézírás.) Budapest 1949, 4 old.
- REUSS Endre: A 70 éves PATTANTYÚS Á. Géza professzor méltatása a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán. (Dékáni beszéd.) Budapest 1955.
- Pattantyús Á. Géza professzor 70 éves. (Ünnepi megemlékezések a *Jövő mérnöke* 1955. dec. 7-i, a *Magyar Nemzet* 1955. dec. 10-i, a *Népszava* 1955. dec. 11-i és a *Szabad Nép* 1955. dec. 11-i sz.-ban.)
- Nekrológok: „A mi egyetemünk” 1956. okt.-i, a *Hidrológiai Közönlöny* 1957. jan.-i, a *Járművek, Mezőgazdasági gépek* 1957. jan.-i, a *Jövő Mérnöke* 1956. okt. 10-i, a *Magyar Nemzet* 1956. okt. 5-i, a *Magyar Tudomány* 1956. VII—XII-i, a *Műszaki Élet* 1956. 19-i, a *Szabad Nép* 1956. szept. 30-i, a *Technika* 1957. jún.-i sz.-ban.
- Gyászbeszéd: GELEJI Sándor az MTA, GILLEMOT László a BME, SÁLYI István a volt hallgatók, GEREY Tamás a tanszéki-munkatársak nevében. Budapest 1956. okt. 4.
- Születésének 75-dik évfordulójára megjelent bővebb megemlékezések:
- GEREY Tamás: PATTANTYÚS Á. Géza (1885—1956). (GTE 1961. évi Évkönyve. Budapest 85—88).
- SZLUKA Emil: A Pattantyús-iskola. (Egy nagy tudós és ember emlékezete.) — *Népszabadság* 1960. dec 10-i sz.
- TERPLÁN Zénó: PATTANTYÚS Á. Géza (1885—1956) professzor munkássága. — *NME Gépelemek Tanszékének Közl.* 36. sz. Miskolc 1960, 1—20. — Erinnerung an Professor Géza PATTANTYÚS Á. — *Acta Techn. Hung.* 34 (1961), 1—2, 5—7. — Emlékezés PATTANTYÚS Á. Géza professzorra. — *MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl.* 29 (1961), 1—4, 33—38
- VARGA József: Dr PATTANTYÚS Á. Géza születésének 75. évfordulója. — *Jövő Mérnöke*, 1960. dec. 12-i sz.
- Emlékkiállítással egybekötött megemlékezés a Nehézipari Műszaki Egyetemen 1960. dec. 10—17 között Miskolcon.
- RÁZSÓ Imre—VARGA József: Megemlékezés PATTANTYÚS Ábrahám Gézáról és síremlékének leleplezése. Budapest 1963. szept. 28 (a Farkasréti temetőben).
- Megemlékezés születésének 80-dik évfordulóján:
- SZLUKA Emil: Emlékezés PATTANTYÚS Á. Géza professzorra. — *Népszabadság*, 1965. dec. 11-i sz.
- A GTE vízgép szakosztályának megemlékezése a Farkasréti temetőben 1966. szept. 29-én.
- TERPLÁN Zénó: Dr. PATTANTYÚS Á. Géza. Műszaki Nagyaink. 1. k. GTE Budapest (1967) 211—235.
- TERPLÁN Zénó: PATTANTYÚS Ábrahám Géza (1885—1956). — *Gépipar* 2 (1962), 1, 5. old.
- FÁY Csaba: A negyvenezres példányszámhoz. — *Gépipar* 5 (1975), 1, 4. old.
- CSONKA Pál: Egy magyar gyár bölcsőjénél. — *Autómotor* 28 (1975), 2, 10—11.